

Кибетләр күбәүе сатып алуучыларга үзләренә товарны сайлап алырга мөмкинчелек тудырды. Әмма алар еш кына ялгыша. Вак язучы этикеткалар, йолдызчыклары, сатып алуучыны кызыктыру максаты белән үткәрелгән акцияләр сатып алуучыны адаштыра. Кибет һәм житештерүчеләрнен «кармагына» эләкмәс очен түбәндәгә язмам.

Язунын зурлыгында - мөгънә. Шулай, кибеткә килгәч, еш кына андагы консультантына морәжәгать итәргә туры килә һәм: «Кызым, кара әле, бу печеньенын куллану вакыты чыкмаганмы?» Икәвләп, тиешле саннарны эзләп, кыштырдап торган кәгазенә торгән печенье савыты буенча «сәяхәт» итәбез. Ниһаять, капнын бер янында күренер-күренмәс числосы, ае, житерелгән елы һәм саклану вакыты язылган иде. Бүгенге сатып алуучы, газета һәм телевизордан ашамлыкларнын составы, аны житештергәндә нинди файдалы һәм зарарлы матдәләр кулланулары, сайлап алу юллары турында аңлатып биргән информацияне күп ала. Әмма ялтыравыклы кәгазьләрдәгә закон таләп итекән бар мөгълумат, лупа белән генә укырлык, шуна еш күзләрәк кешегә морәжәгать итәргә туры килә. Житештерүче сатып алуучыларнын ничек бу информацияне укыйр дип борчылмый.

Хөкүмәт Думасында бер-ике тапкыр бу мәсьәлә (РФ 5 Законы 4 пунктынын «О защите прав потребителей» статьясына) күтәрелгән булса да, әлегә нәтижә юк. Мәсәлән, Россиядә 1,33 миллиметр (коч-хәл белән укыла) зурлыкта бар мөгълуматны сатып алуучы күрә алган урынга язучы законлаштырганнар. Сатып ала торган товарыгызнын, шул зурлыкта булса да, этикеткаларын укыгыз, исән булырсыз. Хөкүмәт статистикасы буенча, 52,5% кеше этикеткаларны укый, 21,8% товарнын маркировкасын уку күп вакытны ала һәм 16,1% - этикеткадагы информация ышаныч уята, диләр. Тагы 14,6% сатып алуучы язылган хәбәрләренен мөгънәсен аңламый. Шулай итеп, кеше үзенен саулыгына битараф түгел икән. Бүгенге товар маркировкасы катлаулы һәм унайсыз. Аз кеше мөгълуматны сатып аласы әйбернен ике ягыннан укый.

Ә бүген тәмле, саулыклы ашамлык, эллюзиягә әйләнәп килә. Мәсәлән, «сливочный» тәмле печенье белән «персиковый» тәмле йогурт – бу «лимон исле» савыт-саба юу чарасы тосле. Түбән бәяле продуктлар топ мотив булганда, саулык турында уйламый сатып алуучы. Белгечләрләренен, ашамлыкларнын зарарлысын рационнан чыгарсак, нәрсә ашарбыз, дигән фикерләрен күп кенә интернет чыганақлардан укырга була.

Эксперт фикеренә күз салыйк. Югары категорияле врач-терапевт, Атказанган исемен йортүче, «Саулык Үзәге» бүлегә житәкчесе, Мордовия Минздравында саулыклы яшәв

рәвешә буенча штаттан тыш топ белгеч Елена Борисовна Тимошкина болай ди: «Кибеттәге ассортиментны һәрвакыт ойрәнәм. Алар арасында булган натураль продуктларны сайлыйм, торле остәмәләре булмаганнарға остәнлек бирәм. Кызганычка каршы, андыйлар аз. Тавык итен, эремчек, йомырка һәм башка ашамлыкларны бер ук фермерлар кибетеннән һәм тикшерелгән сатучылардан алам. Минемчә, кҮП кенә сетевой магазиннарны, срогы чыккан товар һәм ашамлыкларнын саклау шакларын бозу, шикле поставщиклар белән эшләгән очен ябарга була. Алар, тиешле сыйфаты булган продуктлар түгел, ә очызлы товар артыннан куып, кеше саулыгы турында кайгыртмыйлар. Сатып алыр алдыннан һәрвакыт сыр, май, эремчек составын укыгыз. Этикеткада, лупа белән генә күрерлек булса да, маргарин, сыр һәм эремчек продукты дигән язуны табарга була. Алар берничек тә натураль продукттан бәя була алмый. Тагы йомырканын да саклану вакытына нык игътибар итегез; жылы урында сакланганнарынын йомырка тутырылган савытта язылган саннарға караганда саклану вакыты күпкә аз. Суыткычта сакланса – 2 атнага артык. Суытылгын ит тә сатып алмагыз. Анда микроблар мыжлап тора. Нәтижәдә - чамадан тыш тазару, кан тамырларыбызнын шаклануы барлыкка килә. Шуннан тромбозлар, инсульт, гипертоник, онкология һәм башка авырулар белән авырый башлыйбыз». Товарларнын этикеткаларын, лупа белән булса да, укырга кирәк дигән фикер белән килешегез, исән булырсыз.

Наилә НАСЫРОВА